

NEPRAVILNA IZDELAVA PLANOV PODJETIJ

Dosedanja praksa sprejemanja letnih planov proizvodnje v organizacijah kaže, da jih še pogosto pojmujejo kot plane iz časov administrativnega upravljanja z gospodarstvom. Od tod tudi nepravilen odnos in napake, ki se pojavljajo v izdelavi planov, v načinu sprejemanja in v sami vsebini, ki ne ustreza popolnoma sedanjemu razvoju sistema upravljanja z gospodarstvom in delavskega samoupravljanja. Stvar je v tem, da plan, ali bolje povedano, osnovne prvne plana obdela strokovni aparat, ne da bi se bolj ali kakorkoli posvetil z delovnim kolektivom in z organi upravljanja, nato doseže soglasje z aparatom za planiranje ljudskega odbora in potem šele plan predloži delavskemu svetu. V takih pogojih so organi upravljanja pogosto omejujejo na manjše popravke ali pa ne predlagajo nobenih popravkov in formalno sprejmejo plan

Tako sprejemanje samostojnih planov včasih opravičujejo s tem, da so pristojni organi določili kratek rok, plan je bilo treba izdelati v naglici in ni bilo časa, da bi zahtevali mnenje organa upravljanja in da bi delo opravilo s celim kolektivom.

V sedanjih razmerah gospodarski organizaciji nihče ne določa obsega in asortimaja proizvodnje in druge prvne, ki jih mora vsebovati samostojni plan podjetja, temveč gospodarska organizacija samostojno planira, raziskuje možnosti svoje proizvodnje in prodaje.

Skupnost je zainteresirana na poslovanju gospodarske organizacije in po določenih instrumentih (obresti na osnovna in obratna sredstva, amortizacija, anuitete itd.) postavlja podjetju obveznosti, ki ga materialno vzpodbujajo k večji, boljši in bolj ekonomični proizvodnji.

Hkrati je s temi obveznostmi del akumulacije zagotovljen za splošne potrebe družbe in politično teritorialnih enot ter ustvarja tako enega izmed najvažnejših instrumentov za vodstvo gospodarske politike in usmerjanje gospodarstva v smeri, ki je najbolj zaželena za družbeno skupnost. Izven tega odloča podjetje o vseh elementih svojega plana samostojno.

Da bi samostojni plan podjetja odražal dejansko možnost gospodarske organizacije, je potrebno, da se način sprejemanja in vsebina plana izpremenita in izboljšata. Obdelava posameznih podatkov, ki jih je treba vnesti v plan kakor ugotavljanje zmogljivosti, zagotovitve surovin, delovne sile in potrebnih strokovnih kadrov, obseg in asortima proizvodnje, proučevanje tržišča, možnost realizacije in cene, načrti za rekonstrukcije in obnove, način uporabljanja skladov itd. je treba predložiti proizvajalcem v široko razpravljanje na delovnem mestu in v oddelku, obratu ter vsemu kolektivu po potrebi in možnosti. Na temelju takega razpravljanja je potrebno obdelati plan in določiti naloge. Tako se ne samo poveča sodelovanje delavcev pri upravljanju, temveč bodo delavci čutili tudi večjo obveznost do izpolnitve plana.

S predpisani določeno, kakšen naj bo in kaj mora vsebovati samostojni plan gospodarske organizacije. Toda takli, kakršni so, sedanji plani še zdaleč ne ustrezajo nazivu samostojnega plana. Vsebujejo osnovne številske podatke o proizvodnji, lastni ceni in skladnih, običajno so natipkani na več straneh in so nerazumljivi za večino članov delavskega sveta.

Formularija o vsebini in filozofiji plana za vse organi-

zacije ne mogoče dati, toda na temelju dosedanjih izkušenj je mogoče določno naštetj nekatere probleme, ki bi jih bilo treba obdelati v planu gospodarske organizacije. Ta plan bi moral biti sestavljen iz več delov, in to: uvod, v katerem bi ocenili dosežene rezultate v prejšnjem letu; proizvodni plan, kjer bi bila obdelana vprašanja zmogljivosti, zagotovitve materiala in surovin, kakovost in asortima ter realizacije izdelkov; plan delovne sile, kjer bi se obdelal problem zaposlene delovne sile, njene kvalifikacije, potreba po strokovnih kadrih, način usposabljanja in ukrepi, ki bodo podvrženi, da bi našli strokovne delavce; delovna produktivnost in ukrepi za njeno povečanje (delovna orga-

nizacija, mehanizacija, tarfina politika, premije, norme itd.); investicijski plan, v katerem bi določili, kaj se bo med letom investiralo, ali kateri stroji bodo kupljeni iz sredstev gospodarske organizacije in kakšni ukrepi bodo podvrženi (izdelava elaborata in tehnične dokumentacije v zvezi s prošnjo za kredit pri Narodni banki itd.); finančni plan, v katerem bi obdelali vprašanja skladov podjetja, njihove razdelitve, da se ne bi trošili nenačrtno, po trenutni potrebi, za tem pa še plan za angažiranja obratnih sredstev.

Tri in drugi problemi se lahko obdelajo v planu po pogojih podjetja, tako da so jasno določeni in razumljivi vsakemu delavcu. Tako je mogoče doseči večjo preglednost in mobilizirati zame proizvajalce za izpolnitev plana. Po drugi strani je omogočena tudi kontrola, kako se uresničuje, s tem pa bo tudi periodično podajanje računov postalo bolj določno in bolj praktično.

Sveti proizvajalcev ljudskih odborov lahko imajo pozitivno vlogo v pripravljanju in izdelavi samostojnih planov z dajanjem priporočil in z neposredno pomočjo.

K. Janeski

Tovarna lahkih kovin »Boris Kidrič«

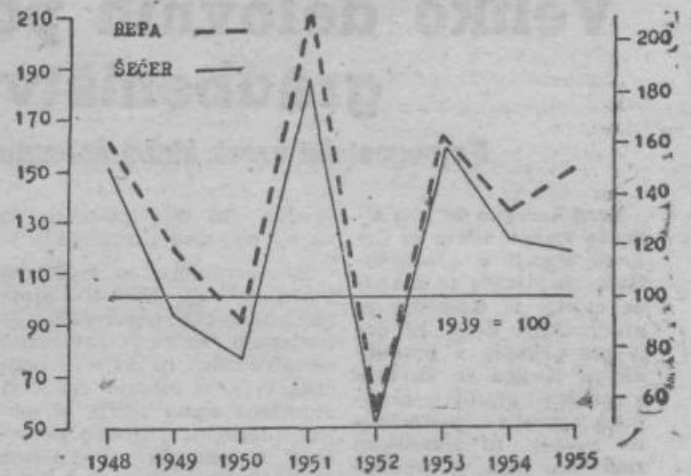

Devetindvajsetega novembra je v Sibeniku svečano začela obratovati »Tovarna lahkih kovin Boris Kidrič«. Ta tovarna bo, čim bodo vsi njeni objekti začeli delati s popolno zmogljivostjo, izdelovala 4500 ton aluminija in 16.000 ton valjarskih izdelkov iz aluminija. S takimi zmogljivostmi je tovarna »Boris Kidrič« eden izmed največjih industrijskih objektov v naši državi.

Ceprav je bila svečano izročena v obratovanje šele prejšnji mesec, daje ta tovarna že več kakor leto dni svoje prve izdelke. Med poskusno proizvodnjo v letih 1955 in 1956 je izdelala okrog 2000 ton pločevine in nad 1000 ton stiskanih izdelkov iz aluminija. Že sedaj dela v njej več kakor 1000 ljudi.

Z njo postaja Sibenik močno metalurško središče. »Boris Kidrič« je razen tovarne aluminija v Lozovcu in tovarne ferolegur tretja metalurška tovarna na šibeniškem področju.

PROIZVODNJA SLADKORJA

Crnkasta črta sladkorna pesa, polna črta sladkor

Sladkorna industrija je ena izmed najvažnejših panog živilske industrije naše države. V času največje kampanje dela v sladkornih tovarnah 10 do 12 tisoč ljudi. Ko kampanja preneha, dela okrog 3 tisoč ljudi pri remontu in pripravah sladkornih tovarn za naslednjo sezono.

V znatnem delu živilske industrije je obseg proizvodnje odvisen od kmetijskih donosov. To popolnoma velja za sladkorno industrijo. Ker se v kmetijstvu menjujejo rodovitna in nerodovitna leta, daje sladkorna industrija včasih veliko, včasih majhno proizvodnjo. Rekordno proizvodnjo je sladkorna industrija dosegla leta 1951 z 201.000 tonami. Že naslednje sušno leto 1952 je proizvodnja znašala le 58 tisoč ton in to je bila najmanjša povojna proizvodnja sladkorja.

Donosi sladkorne pese in proizvodnja sladkorja v FLRJ

(v tisočih ton)

Leto	pesa	sladkor
1950	851	85
1951	1.937	201
1952	512	58
1953	1.514	172
1954	1.249	132
1955	1.380	117

Razlike v letni proizvodnji so v znatnem delu različne v donosu. Toda razen donosa obstaja tudi nevarnost zmanjšanja kmetijskih površin, ki so zasejene s sladkorno peso. Medtem ko je bilo leta 1951 posajenih 101.000 hektarov s sladkorno peso, je bilo leta 1955 posajenih le 72.000 hektarov.

Problem povečanja proizvodnje sladkorja je dvojen. Po eni strani lahko industrija še veliko napravi za boljše izkoriščanje sladkorja, ki je v pesi. Ta pot bi zahtevala investicijske naložbe za modernizacijo sladkornih tovarn. Take, kakršne so sedaj, pa lahko sladkorne tovarne proizvedejo okrog 200 tisoč ton sladkorja v kampanji, ki traja od konca avgusta do začetka naslednjega leta. Nezadostna količina sladkorne pese je osnovni vzrok stagnacije v proizvodnji sladkorja, ki prihaja v zadnjih nekaj letih čedalje močneje do izraza.

Zaostajanje proizvodnje v tej industriji omejuje potrošnja, za njeno vzdrževanje na sedanjem nivoju pa zahteva dopolnilna sredstva iz uvoza. Letna potrošnja sladkorja se ocenjuje v naši državi na

okrog 160 tisoč ton. Da bi zadovoljili domače potrebe, smo leta 1953 uvozili 39 tisoč ton, leta 1955 pa 46 tisoč ton sladkorja.

Po podatkih, s katerimi razpolagamo, se ne bo proizvodnja sladkorja letos bistveno povečala. V septembru in oktobru je bilo proizvedenih okrog 100 tisoč ton. Skupni donos sladkorne pese je znašal leta 1955 okrog milijon 200 tisoč ton. S predpostavko, da vsebuje letos pesa nekaj več sladkorja, lahko pričakujemo, da bo znašala proizvodnja sladkorja letošnje kampanje 130 do 140 tisoč ton.

V težnji, da bi čim bolj izkoristila svoje proste zmogljivosti, je tovarna sladkorja v Vrbsu začela izdelovati sladkor iz uvoženega sladkornega trsa. Ta proizvodnja je lahko zelo pomembna in bo olajšala problem uporabljanja zmogljivosti sladkornih tovarn. Radikalna rešitev pa je odvisna od povečanja domačega pridelka pese, ker se problem samo delno olajšuje s tem, da namesto končnega izdelka uvažamo surovine.

Te dejstva na tem posebnem sektorju gospodarstva kažejo do kakšne mere je nadaljnji gospodarski razvoj odvisen od kmetijstva in kako nujna in upravičena je pozornost, ki jo sedanja usmeritev ekonomske politike posveča kmetijstvu.

Proizvodnja sladkorne pese v FLRJ

Zasejane površine v tisoč ha	Donos v tisoč ton
1950	103
1951	101
1952	80
1953	85
1954	81
1955	72

Uvez sladkorja (v tonah)

1950	149
1951	423
1952	—
1953	38.863
1954	—
1955	45.834

Potrošnja sladkorja na prebivalca

Jugoslavija	11,0 kg
Avstrija	27,0 kg
Francija	29,0 kg
Zahodna Nemčija	26,0 kg
Italija	16,0 kg
Nizozemska	36,0 kg
Vel. Britanija	46,0 kg
Grčija	9,9 kg
Turčija	7,7 kg